

Grønnere tider

miljøpartiet
de grønne

For mennesker og miljø

VERN: Bygdetunet ved Hagen skole skulle selges. Kirkene råtner på rot. Siden 1975 har over 30 prosent av viktige kulturminner i Nittedal gått tapt. - Kjennskap til Nittedals historie betyr mye for innbyggernes felles identitetsfølelse, påpeker MDG, som vil ha med fortiden inn i framtiden. FOTO: BRITT KNUTSDATTER ARNHØY

KULTURMINNER FORSVINNER

KAMPEN FOR BYGDETUNET

MDG fikk med seg flertallet i kommunestyret i tolvte time og reddet Nittedal bygdetun som kommunen ville selge. Men helt sikret er det ikke, for forslaget om salg ligger fremdeles inne i arealdelen av kommuneplanen. MDG jobber på for varig vern og enda flere aktiviteter der.

SIDE 12

MILJØ

Grønne stemmer gir grønne seiere

De siste fire årene viser viktig grønn innflytelse i politikken.

SIDE 3

Et sunt sentrum

Det er fullt mulig å lage et attraktivt sentrum uten å ta matjord, hestesenteret eller Mokollen.

SIDE 9

På lag med naturen

La naturen være premissleverandør for idretten, så vi kan nyte aktivitet og trening med god samvittighet.

SIDE 16

Etterlyst!

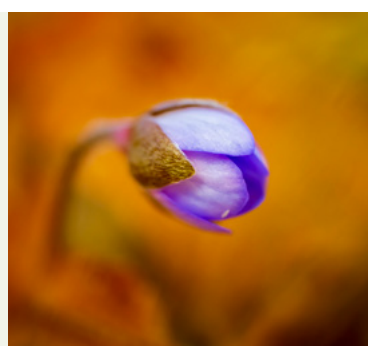
Naturen trues fra alle kanter. Vi trenger en plan for å redde naturmangfoldet.

SIDE 4

HELSE

Eldre må få flere og bedre tjenestetilbud

SIDE 10

SKOLE

Vi vil ha alternative steder for læring

SIDE 11

INKLUDERING

De Grønne Glitrende vil synliggjøre mangfold

SIDE 15

GRØNT VALG

«Vi kan ikke være redde for å inngå kompromisser – det er slik vi får resultater.»

KJÆRE NITTEDØL,

Fire år har gått siden forrige lokalvalg. Vi er inne i FN's tiår for naturrestaurering. Norge har inngått en forpliktende naturavtale om å verne og bevare 30 prosent landområder og restaurere 30 prosent av ødelagt natur. Se deg rundt i Nittedals skoger. Er det variert skog med ulike gamle løvtrær som slipper lyset gjennom til en frodig skogbunn? Hvorfor har vi ikke mange gamle eiketrær som Bølereika og tilsvarende av ask, or og osp?

Kanskje du ikke har tenkt så mye over det. Men naturskog med gamle trær er viktig både for planter, insekter, pattedyr og insekter. Mangelen på naturskog skaper mangel på leveområder, ynglesteder og hekkeplasser.

NITTEDAL TRENGER ET GRØNT PARTI

Bygda vår er full av rødlista planter, insekter, fugler, pattedyr, herptiler og sopp.

Ofta hører vi at alle mennesker bor i en kommune, men alle dyr og planter bor også i en kommune og trenger å beskytte leveområdene sine. Klarer vi ikke å stoppe nedbyggingen og endringen av naturen nå, kan det være for sent. Heldigvis slår FN's naturavtale fast det som lenge har vært understreket fra FN's klimapanel (IPCC): Vi løser ikke klimaproblemet ved å ødelegge mer natur!

SAMARBEID ER NØKKELEN TIL RESULTATER

MDG i Nittedal har samarbeidet med både litt grå, litt røde, mørkerøde, blå, litt grønne og gule parti. Gjennom samarbeid har vi fått til nye mål og vedtak for ivaretagelse av natur og kultur. Gjennom samarbeid sikret vi midler til at flere barn og unge skal kunne ha en oppvekst der de får utøve hobbyene sine. Gjennom samarbeid sikret vi mer læremidler og flere lærere. Vi kan ikke være redde for å inngå kompromisser – det er slik vi får resultater.

ØKONOMISK STABILITET

Nok kloke hoder og varme hender er den viktigste ressursen vi har. De siste årene og perioden vi er inne i nå, er sterkt preget av dårlig råd og omstillingsprosjekter – med mange navn.

Vi må unngå å sette oss i slike situasjoner. Det er viktig å vedlikeholde bygg i stedet for å ta opp gigantiske lån der renter og avdrag trekkes av drifts- og lønnsbudsjetter. Vi må ikke drive rovdrift på ansatte, og de skal føle seg trygge på at de fortsatt vil ha en arbeidsplass å gå til der de blir satt pris på.

BARN OG UNGE

En hovedsak i kommende år er å redde hestesenteret på Mo og sikre muligheter for god velferd for både dyr og folk. Jeg kan selv huske hvordan bekymring for prøver og stress forsvant idet jeg stakk hodet inn i stallen. Å være på lange turer i skogen, med bare fuglekvisper og hesten, gir en uvurderlig ro – langt unna mobil og mas.

De siste tiårene har psykiske plager som stress og bekym-

FOTO: BRITT KNUTSDATTER ARNHØY

ringer hos unge økt. Her er Miljøpartiet De Grønne viktige for å løse samfunnsproblemet. Vi vil ha mindre testing og mindre karakterpress i grunnskolen og mer fokus på å få barn og unge til å oppleve valgfrihet. I stedet for økt press og stress i arbeidslivet, ønsker vi at kommunen kan gi mulighet for mer fri – for eksempel sekstimersdag – i stedet for økt lønn.

MYE Å TA TAK I

Gjennom pandemien hadde vi perioder med lite henvendelser til barnevern. Nå ligger vi an til merforbruk i tjenesten. Sykefraværet hos ansatte i kommunen er høyt. Det er seks måneders ventetid på psykolog. Eldre som mottar ulike former for hjemmetjenester må forholde seg til mange forskjellige og stadig nye folk, og flere mangler sykehjemsplass. Utfordringene står i kø. Vi har fått til mye, og vi er klare til å ta fatt på resten!

Vi håper denne avisa vil gi både god innsikt i mange av sakene vi jobber med og inspirere til videre arbeid. Naturen og et godt lokalsamfunn skal være her. For alle, for alltid.

GODT VALG!

Et solidaritetsparti

Er MDG et én-saksparti? Langt ifra, det vil du se av denne avisa. Selv om vi i vår politikk legger grunnleggende vekt på klima og våre naturgitte eksistensbetingelser, er vi ikke noe mer én-saksparti enn de som gir økonomisk vekst den grunnleggende vekten. Alt i vår tilværelse, mat, helse, fritidssysler, fred og stabilitet i verden, er prisgitt et levelig klima og en intakt natur.

Vi er et solidaritetsparti som uttrykker

- solidaritet med minoriteter
- solidaritet med verdens fattige
- solidaritet med framtidige generasjoner
- solidaritet med dyr og natur

FOTO: KAI JENSEN

Grønnere tider

Utgitt av: Miljøpartiet De Grønne Nittedal

Tekstbearbeidelse: Bokstavelig Talt/Britt Knutsdatter Arnhøy

Design og layout: Svovel AS/Ellen Renberg og Tine Svae

Redaksjonskomité: Anne Hilde Røsvik, Vidar Myhre og Charlotte Hjort

Trykk:
Merkur Grafisk AS

Kontakt oss gjerne! www.nittedal.mdg.no

e-post: nittedal@mdg.no

Facebook: Miljøpartiet De Grønne Nittedal

Instagram: @nittedalmdg

Grønn Ungdom: www.gronnungdom.no

Leder Anne Hilde Røsvik: Telefon 915 49 235

Vi har Vipps: 568585

miljøpartiet
de grønne

Lyst til å bli medlem?

Fyll ut skjemaet på
www.mdg.no/bli_medlem

Trykksak
2041 0672

NATUR OG KLIMA

«Nittedal skal være en insektsvennlig kommune.»

FOTO: KAI JENSEN

Grønne seiere i felles budsjett

MDG tok en rekke initiativ og bidro til grønne vedtak i fellesbudsjett med Ap, Sp, SV og Rødt.

Budsjett 2022-2025 og 2023-2026:

Nittedal kommune skal:

- Ha fokus på god naturforvaltning og styrke sitt arbeid på naturrestaurering.
- Ikke godkjenne tiltak som innebærer drenering eller kultivering av myr.
- Redusere bruk av veisalt.
- Bruke mer miljøvennlig belysning.
- Brøyte uten dumping av snø i elver og bekker.

Kommunal skog

- Dyrevennlig, klimavennlig og naturvennlig skogsdrift. Flatehogst, markberedning (harving), kunstgjødsel, sprøyting i natur, og hogst i hekketid skal ikke forekomme.
- Bevare ulike arter løvtrær som får lov å bli gamle og hjem for ulike arter, fugler, insekter, moser m.m.

Insektsvennlig kommune

- Nittedal skal være en insektsvennlig kommune. Kløver og små blomster skal få blomstre før de klippes. Veikanter skal ikke klippes før tidligst i juli, men så sent som mulig.
- Velge insektsvennlige planter.

Naturrestaurering

- 100 000 kr til ideelle foreninger for naturrestaurering og miljøtiltak.

Matjord reddet

- Ferdigplen lages ved å skave av matjord. Vi har fått vedtatt at ferdigplen ikke skal brukes ved utbedring eller opparbeidelse av nye utearealer.

Barn og unge

- Opprettelse av digital helsesykepleier må ikke gå på bekostning av fysiske møter med helsesykepleier og andre støttefunksjoner for ungdom.
- MDG la inn 3 millioner ekstra til læremidler, i forhandlingene ble det redusert til 1,5 mill.
- Styrket kulturskolen med 250 000 kroner.
- Styrking av korps med 300 000 kroner.
- Driftstøtte til idrett.
- 800 000 kroner til oppgradering av utearealer på Ulverud. I MDGs opprinnelige budsjett foreslo vi 1 mill.

DET NYTTER Å STEMME GRØNT

Grønne stemmer får følger! Her er noen av sakene MDG har vunnet fram med i forrige periode.

Ved samarbeid får vi gjennomslag. Det har vi god erfaring for i perioden som har gått, der vi har fått til både røde, blå, gule og grønne samarbeid. Eksemplene vi har funnet fram her viser at en sterk grønn representasjon betyr noe.

1880-bygget skal bli bygdetun

Handlingsprogrammet med budsjett og økonomiplan 2023-2026 (Ap, Sp, MDG, SV og Rødt): Nittedal kommune skal definere 1880-bygget på Hagen og tilhørende bygg og jordbruksareal som et bygdetun og fortsette å legge til rette for kulturarrangementer og skolebesøk.

Ja til Montessoriskole på Glitre

MDG var på vippen og sikret flertall for Montessoriskole sammen med Høyre, Venstre, Frp og Krf.

Nitelva – to seiere (Støtte fra Ap, SV, Sp, Krf og Rødt)

- Natursti må ikke gå på bekostning av målene i samfunnsplanen og FNs bærekraftsmål.
- Arbeidet med natursti må ikke føre til ytterligere kostnader som legger press på tjenestene (skole og helse).

Tøyen barnehage

Høyre, Sp, MDG, SV og Rødt sørget i kommunestyret for at Tøyen barnehage ble reddet.

Hensyn til naboer

- Ved bygging av tilbygg i Nittedal stasjonsområde fikk vi lagt inn at det skal være 4 meter, i stedet for 1 meter, til nabogrense. (Støttet av Ap, Sp, SV, Venstre, Rødt og Krf)

Tungtransport over på jernbane

MDG fremmet på vegne av Ap, Sp, MDG, Venstre, SV og Rødt: Stor-Oslo-Nord og Nittedal kommune må jobbe aktivt med å få tungtransport over på jernbane fra industriområder, som for eksempel Raufoss. ■

Samfunnsdelen av kommuneplan

Vi fikk i fellesforslaget med Høyre, Frp, Venstre og Krf gjennomslag for flere grønne endringer i førstegangsbehandlingen. Enstemmig i andregangsbehandlingen.

- Solenergi og bergvarme som satsningsområder.

Nye delmål

- Vi bidrar til å gjenopprette tapte natur og økosystemer, samt fremme innføringen av en bærekraftig forvaltning av skog og ferskvannsbaserte økosystemer.
- Vi bidrar til å redusere ødeleggelsen av habitater og hindrer

lokal utryddelse av truede arter og stanser tap av biologisk mangfold.

- Vi jobber for å hindre spredning av fremmede arter og motarbeider forurensning.

Nye punkter om eldreomsorg

- Kommunen jobber aktivt for å oppnå nok sykehjemsplasser, hjemmesykepleie og hjemmetjenester til alle eldre som trenger dette.
- Vi prioriterer nok personale og god kompetanse i eldreomsorgen.

NATUR

ANNE HILDE RØSVIK
1. kandidat på Nittedal MDGs valgliste

Vi trenger å tenke nytt om måten vi behandler naturen på. MDG er godt i gang, men vi mangler et viktig verktøy i kommunen.

EN RIKERE NATUR

TEKST ANNE HILDE RØSVIK

Naturen i Nittedal gir gode opplevelser både for turglade og for dem som nyter utsikten fra kjøkkenvinduet. I tillegg gir naturen oss rent vann, energi og tømmer. Den bryter ned avfall, produserer oksygen, lagrer CO₂ og skaper nytt liv. For dyrene som bor i skogen er naturen selve livsgrunnlaget.

Men naturen har mange trusler, som forurensning, nedbygging og flatehogst. Arealendringer er den viktigste årsaken til tap av naturmangfoldet i Norge. I Nittedal finnes en rekke arter som er nær truet, sårbare, truet eller kritisk truet. Kunnskap, god forvaltning og politisk vilje er nødvendig for å bevare og jobbe for et rikere naturmangfold.

TILTAK KREVER OVERSIKT

MDG har fått til samarbeid i kommunestyret, og dermed har vi oppnådd flere gode vedtak for naturen i bygda. Men jobben er stor og har så vidt startet. Samtidig mangler vi et av våre viktigste verktøy: en naturmangfoldplan, som MDG gjentatte ganger har forsøkt å få gehør for i kommunen og som vi fortsatt jobber for. Først når vi har kartlagt leveområder for artene, kan vi få fram en oversikt over truslene mot dem og så gjøre tiltak som redder dem fra å bli enda færre eller utryddet.

MARKALOVEN OG MANGFOLD

I 2022 gikk Sabima, Samarbeidsrådet for biologisk mangfold, gjennom kommunene i Norge for å se hvor godt de tar vare på naturen. Nittedal får dårligst mulig karakter på vernede arealer. Kun 14,4 kvadratkilometer er vernet.

Noen vil kanskje bli overrasket over det. Vi har jo markaloven.

Men markaloven beskytter kun mot bygge- og anleggstiltak. Det finnes unntak for en rekke inngrep. Samtidig er det lov å drive flatehogst og erstatte naturskog med granplantasjer. Innenfor markagrensa er det ikke engang forbud mot markberedning (harving), kunstgjødsel og sprøyting.

OPPFYLLER IKKE MÅLENE

På nettsidene om FN's bærekraftsmål kan vi lese at

- «Norge prioriterer ofte å utnytte naturens ressurser fremfor å bevare økosystemer og naturmangfoldet».
- «Norge ligger ikke an til å nå bærekraftmålene om gjenoppretting av tapt natur, og er heller ikke på vei til å kunne nå disse delmålene. Vi er også langt unna å oppfylle målet som er satt for beskyttelse av økosystemer.»

Brunlangøre er en middels stor art flaggermus som foretrekker åpen skog og kan leve både i løv- og barskog.

Nittedal har forpliktet seg til å jobbe for å nå FN's bærekraftsmål. Da trenger vi å tenke nytt i måten vi behandler naturen på. Dette har Nittedal MDG startet med, og fått viktige vedtak inn i handlingsplanen og samfunnsdelen av kommuneplanen. Samarbeid er nøkkelen til resultater. (Se egen sak om hva vi har fått til).

TRENGER FULL OVERSIKT

Men det er langt igjen til mål. Ingen har full oversikt over tilstanden til truede arter, gammelskoger, våtmarker, vassdrag og kulturlandskap i Nittedal. Mye kartlegging gjøres på frivillig basis.

Her kommer vi tilbake til den sårt tiltrengte naturmangfoldplanen: Vi ønsker at kommunen bevilger mer penger til systematisk kartlegging av arter og naturtyper. Vi har truede fugler, frosker, flaggermus, sopp og planter. Kartleggingen må følges opp med en god plan for hvordan alle de

nå truede artene skal vernes om, øke i antall og bli livskraftige.

HVOR OG HVORDAN

For eksempel må vi vite hvor vandrekorridorene til flaggermusarten brunlangøre går, for å kunne ivareta dem. Vi må vite hvordan vi kan legge til rette for flere ynglesteder og hvordan vi kan sikre dem tilgang på insekter og annen næring. Vi må vite hva slags trær og skog det bør være tilgang på, hvordan vi sørger for at de ikke blir påkjørt, om det er viktig med tilgang til takstein på gamle hus, og hvor de overvintrer – så vi ikke risikerer å ødelegge stedene de går i dvale. Slik kunnskap om alle de truede, sårbare og nær truede artene må til og legges inn i en naturmangfoldplan for Nittedal.

SAMARBEID OVER GRENSENE

En slik plan gir også godt utgangspunkt for å samarbeide med andre kommuner om å

ta vare på arter og naturtyper i området. Dessuten trenger politikere, kommuneansatte og befolkningen generelt informasjon om hvilke arter som finnes rundt oss og hvordan de kan ta bedre vare på dem.

Kjære nordflaggermus, elvemuslinger, vipper, dverglo, spissnutefrosker, granmeiser, enggresshopper, marisko, granråkjuke og alle dere nær truede, sårbare, sterkt eller kritisk truede – vi vil at dere skal bli mange, mange og ende opp som livskraftige. ■

Nittedal MDG vil

- Øke antallet dyr og planter som nå er truet eller nær truet slik at de kommer seg ut av rødlista.
- Nittedal skal ikke medvirke til at nye arter havner på rødlista.

14,4

VISSTE DU AT?
I Nittedal er kun 14,4 kvadratkilometer natur vernet.

FOLK MÅ INVOLVERES

Hogst er ikke underlagt de samme krav til høringer og politiske behandlinger som tilfellet er når natur bygges ned. Det vil vi gjøre noe med.

Mange turgåere har opplevd at turen har blitt sterkt forringet ved at naturen rundt stien har blitt forvandlet til et stort, grått hogstfelt. Også små trær av bjørk, ask, rogn og furu ligger slengt rundt. Hugget selv om de ikke engang skulle brukes til noe.

Dyrene som hadde denne skogen som sitt hjem har blitt skremt bort, mistet hi og hekkeplasser. Alle trærne med de gjemte frøene og nøttene som var vinterens overlevelsesrasjoner ligger på en tømmerbil eller jernbanevogn.

INGEN DEMOKRATISK PROSESS

Kjempestore naturområder jevnes med jorda, uten offentlige høringer, uten at lokalbefolkningen som bruker naturen har fått uttale seg, uten noen faglige innspill utenom skognæringa selv. De fleste hogstmeldinger vedtas ikke politisk i kommunen og er aldri gjenstand for noen demokratisk prosess. Selv om skognæringa forandrer og ødelegger naturområder som er gigantiske, må de ikke gjennom den samme prosessen som folk som skal bygge et hus eller annen næringsvirksomhet.

INNGREP UTEN INFO

På Sabimas sider kan vi også lese at Nittedal har høyt antall dispensasjoner til å bygge i LNF-områder, altså områder som er re-

FOTO: KAI JENSEN

gulert til landbruk, natur og fritid. Da får man gjøre inngrep uten at befolkningen og organisasjoner får uttale seg.

Nittedal MDG ønsker at alle hogstmeldinger skal behandles politisk og at alle naturtyper og forekomst av truede arter, informeres om til befolkningen og politikerne. ■

Dette har vi fått til

Skogene i kommunen er sikret bedre behandling gjennom vedtak de siste to årene.

Nittedal har kun rundt to prosent løvskog, og to prosent blandingskog. Dette gir lite mat, ynglesteder og beskyttelse for dem som har løvtrær, løvskog og blandingskog som sitt hjem. Det bidrar til å opprettholde naturkrisen og til at flere og flere arter havner på rødlista. Vi har så vidt startet jobben med å skape økt biologisk mangfold og er svært stolte av vedtakene siste to årene om behandlingen av kommunens skoger. Dette er eksempler på vedtak vi har fått til i samarbeid med andre:

- I drift av Nittedal kommunes skoger skal man jobbe for å bevare ulike arter løvtrær som får lov å bli gamle og dermed hjem for ulike arter, fugler, insekter, moser m.m.
- I skjøtsel av kommunal skog i løpet av budsjettperioden skal Nittedal kommune ha fokus på god naturforvaltning og styrke sitt arbeid med naturrestaurering.
- Kommunen skal gå foran i arbeidet med å få til dyrevennlig, klimavennlig og naturvennlig skogsdrift i egen skog.
- Flatehogst, markberedning (harving), kunstgjødning, sprøyting i natur og hogst i hekketid skal ikke forekomme i kommunens egen skog. Opprydding etter hogst skal skje snarlig, når bunnforholdene tillater det.
- Nittedal kommune skal ikke godkjenne tiltak som innebærer drenering eller kultivering av myr.

FOTO: KAI JENSEN

VÅRT VERNEDE VASSDRAG

Vi vil rette opp feilene som er begått og fjerne årsakene til det dårlige vannmiljøet i Nitelva.

Nitelva er et godt eksempel på hvor galt det går når man ikke sørger for intakt natur og lar naturen få gjøre jobben sin.

Vann fra et enormt stort nedslagsfelt på 484 kvadratkilometer skal renne gjennom naturen, renses og havne rent og klart i hovedløpet til Nitelva.

SYNDEFLODEN

Dette skjer ikke i dag. I marka og øverst i elva er det rent, og her er elva et godt levested for planter og fisk. Lenger ned blir tilstanden verre og verre. Nærmere Lillestrøm observeres av og til flytende kloakk i overflaten. Elva blir menneskenes syndeflod i stedet for en overflod av sunn næring og hjem for fisk, fugl, insekter og bunndyr.

«Vernet elv full av miljøgifter og tarmbakterier» skrev NRK om nedre del av Nitelva i 2019. Kloakk, avrenning fra landbruk, veisalt og søppel er noen av truslene mot livet i og ved elva.

ET GODT GRUNNLAG

I samfunnsdelen av kommuneplanen fikk vi vedtatt som et eget mål: «Vi bidrar til å gjenopprette tapt natur og økosystemer, samt fremme innføringen av en bærekraftig forvaltning av skog og ferskvannsbaserte økosystemer.» Dette danner et godt grunnlag for å rette opp feilene som er begått og fjerne alle årsakene til det dårlige vannmiljøet i elva. I programmet vårt har vi en rekke spesifikke punkter for å følge opp forvaltningen av Nitelva-vassdraget. ■

FOTO: KAI JENSEN

TOPP TRE

«Vi trenger et sentrum hvor folk i alle aldre kan møtes og bare være.»

CHARLOTTE HJORT

«Kommunens arealpolitikk får store følger. (...) Dette valget er avgjørende.»

ANNE HILDE RØSVIK

HÅPET ER KNALLGRØNT

Med to mandater i kommunestyret har MDG fått gjennom mye grønn politikk. Nå er de klare for mer.

TEKST BRITT KNUITSDATTER ARNHØY

Første kommunestyreperiode hadde de én representant. Andre periode to. Nå håper de på tre. Minst. For bygdas sentrum skal bli grønnere og hyggeligere. 1880-bygget skal bevares og bli bygdetun. Matjorda skal forbli matjord, hest er best på ridesenteret på Mo, og Mokollen skal få være som den er. Det må dessuten bli bedre barnehagedekning, særlig midt i bygda.

VIL VEKKE BEVISSTHETEN

Trioen på listetoppen er høyt og lavt. De tar tid til fotosession ved stabburet som hører til 1880-bygget på Hagen. Og velger Nittedal bibliotek som møtested for intervju. Det er av praktiske årsaker, men de kunne likevel ikke fått en bedre ramme enn kunnskapens høyborg. Kunnskap er makt, og med makt kommer innflytelse.

Men enda viktigere: Uten kunnskap er det vanskelig å ta riktige valg. Og feil valg har vi ikke tid til.

Planeten brenner. Vi produserer, asfalterer, bygger og kjører – vi forbruker den. Kunnskapen om konsekvensene finnes i forskning og rapporter om klima og jordas tilstand. Men det betyr ikke at alle vet eller er det bevisst. Vidar Myhre, nummer to på lista til kommunestyret, ser det som en av sine viktigste oppgaver å engasjere, skape bevissthet og endring ved å opplyse alt fra barnehager og skoler til politikere om hvilke følger forbrukstankgangen vår får. Både globalt og for bygda.

– Vi forbruker naturen og det den gir for å få flere butikker, større sentrum, komme raskere fram. Det gjør at vi ødelegger det vi er glad i, den grønne bygda vår, over tid. Naturen, dyrelivet, matjorda, klima – alt vi er helt avhengig av. Og dermed oss selv, sier han.

Med dette bakteppet jobber MDG fram mot valget med en tilsynelatende uuttømmelig kilde av fornybar energi. Hvem er de tre på topp?

FØRSTEKANDIDATEN

Anne Hilde Røsvik, utdannet fysiolog og ansatt ved Folkehelseinstituttet, leder MDG Nittedal og er nummer én på lista.

Hun kom feiende inn i kommunestyret forrige periode – erfaren MDG-politiker fra Asker, med mangeårig engasjement for dyrevern og grønne valg, og med en forholdsvis nytenkt lidenskap for Vidar Myhre, som er årsaken til at hun har gjort nittedøl av seg.

ANDREKANDIDATEN

Vidar Myhre vokste opp i Vika i Oslo, kom til Nittedal i 1975 og er kjent for mange som dedikert korps- og strykeorkesterdirigent – og etter hvert også som lokalpolitiker for MDG. Han elsker naturen, han brenner for å ta vare på fortida for framtida, og har en ekstra glød for Anne Hilde. Vidar leder familiebedriften Myhre Lås- og Mekaniske Verksted AS, men denne karen har langt flere strenger å spille på, også bokstavelig talt: Han er utdannet tømrer, agronom, svakstrømslektriker, fiolinist og sanger.

TREDJEKANDIDATEN

Charlotte Hjort har tredjeplassen på lista og er trioens unge alibi. Hun har en bachelor i Asia- og Midtøsten-studier med vekt på japansk, samt studier i statsvitenskap, ett års fartstid som innbygger i Nittedal og politisk erfaring fra studentpolitikken. Å flytte til Nittedal var et bevisst valg for familien på tre.

– Vi kunne krysse av i alle de viktigste boksene: Nær Oslo, men ikke i Oslo. Natur. Og fint bad – det hadde vi ikke råd til andre steder!

Hun opplever å ha blitt veldig godt mottatt. – Jeg har rett og slett kjent på en veldig godhet og nærhet med de som bor her. Folk ser på hverandre og sier «hei». Jeg føler at det er en god kultur for å bli kjent på ordentlig. At det går an å få venner, få et nettverk og bygge opp noe.

SAKER SOM GJELDER

– Så hva er de viktigste sakene for MDG Nittedal i kommende periode?

– Matjorda er kjempeviktig. Kommunens arealpolitikk får store følger, slår Anne Hilde fast.

– Jeg er ganske sjokkert og bekymret over hvordan kommunen ser på matjord. At løsningene for et bedre sentrum er å bygge ned matjord så de kan lage et nytt sentrum uten at de skal jobbe særlig med det som

TOPP TRE: Charlotte Hjort, Anne Hilde Røsvik og Vidar Myhre vil jobbe for fortsatt og enda mer grønn politikk til beste for naturen og innbyggerne i Nittedal.

FOTO: BRITT KNUITSDATTER ARNHØY

i Nittedal avgjøre ved å stemme på oss så vi kommer på vippen.

TRIVELIGE TREFFPUNKTER

De to andre nikker.

– Areal blir viktig når det gjelder avstemning og samarbeid. Det er det viktigste for naturen: At man setter markagrensa ordentlig, tenker fortetting og passer på matjord. Og tenker nytt ut fra det man har, sier Charlotte.

Hennes hjertesak er et grønnere og hyggeligere sentrum, et møtested som også er forebyggende for barn unge. Med grønnere menes både konkret mer grønt – og mer miljøvennlig. Det gjelder også for Hagan og Åneby.

– I dag er ikke sentrum lagt opp som et sted der folk skal sette seg ned, møtes og slappe av, men for å kjøre inn og ut med bil. Vi trenger et sentrum hvor folk i alle aldre kan møtes og bare være. Da må vi ha flere benker, og vi må ha plasser for barna

er fra før. Rundt rådhuset, mellom kirka og rådhuset og fra Flammen til Mosenteret er det mye døde flater som kan utnyttes. Likevel er det ikke snakk om innenfra og ut, men om å ta nye områder.

– Hva skal MDG gjøre med det?

– Dette valget er avgjørende. Vi har som en av våre fanesaker å bevare matjorda og Mokollen og da automatisk også ridesenteret med tilbudet der. Jo flere som stemmer MDG nå, jo større sjanse er det for å bevare alt dette – og unngå firefeltsveien som flere hadde ønske om å bygge midt ute på matjorda og å flytte tilførselsbeker til Nitelva. Det kan faktisk innbyggere

«Selv om vi som politikere står for ulike ting, må vi huske at dette er et medmenneske som jeg skal kommunisere med, vise interesse for og forstå.»

VIDAR MYHRE

å leke og ungdommene å henge. Dessuten må myke trafikanter kunne komme trygt og enkelt fram. Da må kollektivtilbudet mellom Mo og Nittedal stasjon bli mye bedre så det ikke utkonkurreres av bilen, påpeker Charlotte.

FLERE BARNEHAGEPLASSER

MDG Nittedal er også tydelig på at bygda mangler barnehageplasser, særlig i midtre. Samtidig ønsker de et samfunn der du ikke er avhengig av bil. Men har man barnehageplass i søndre eller nordre og bor i midtre, er det vanskelig med kollektivt når foreldre skal på jobb.

– Vi vil at det skal være gåavstand til barnehagene. Så et mål for neste periode er å få nok barnehageplasser i midtre. MDG er åpen for private aktører, særlig de ideelle, sier Anne Hilde.

Samtidig har partiet et klart mål om å ikke la nedskjæringene gå ut over antall ansatte.

– Vi må være forsiktig med penger til alt annet, og heller tenke på å beholde god bemanning. Vi vil jo redde naturen og matjorda, men samtidig må vi sikre at oppvekstmiljøet er bra og at de eldre blir tatt hånd om. Nittedal bruker nesten minst penger per barn av kommunene i Norge. Der må vi bruke mer, fortsetter Anne Hilde.

Partiet vil også fortsette jobben for å bevare og skape et bygdetun av det såkalte r880-bygget på Hagen, som de i siste øyeblikk fikk de rødgrønne med på å redde midlertidig i budsjettinnspurten i fjor.

– Tenk hva vi kan bruke det til: Idéverksted, kursvirksomhet, teater, uteskole, ramser Vidar opp.

FINNE LØSNINGER SAMMEN

– *Hvordan skal dere få gjennomslag i neste periode?*

– Samarbeid er nøkkelen, sier Anne Hilde, som er trioens ubestridte ener på å ringe, chatte og skrive forslag.

Hun mener mye handler om å komme med gode forslag og å jobbe hardt. Når man er få, trenger man gruppesamtaler på forhånd. Man må henvende seg til andre partier, fortelle om forslaget. Da får folk spurt gruppa si, og man kan få til et fellesforslag.

Ved neste korsvei blir man invitert med på andres.

– Særlig når man er hyggelig. Å være hyggelig betyr noe, poengterer Anne Hilde.

Partiet er blitt kontaktet av både blå og rød side i løpet av perioden.

På samfunnsdelen av kommuneplanen fikk de ikke til noe rødgrønt samarbeid.

– Det lå maks an til punkt for punkt-avstemming, og da ville det vært tilfeldig hvor veien ville gått. Det var bedre å få sikret en helhet.

Løsningen ble samarbeid med de blå, grønne og gule.

– Vi fikk til mye grønt, vi! Det er viktig for oss å oppnå noe.

Å LYTTE OG LÆRE

Vidar er opptatt av at respekten for hverandre må prege politikken.

– Vi mennesker er jo til for hverandre. Selv om vi som politikere står for ulike ting, må vi huske at dette er et medmenneske som jeg skal kommunisere med, vise interesse for og forstå. På den måten kan vi få fram hverandres synspunkter. Så kan jeg endre meg litt fordi jeg ser at andre har et poeng, og omvendt.

På denne måten kan de folkevalgte virkelig komme fram til gode løsninger til innbyggernes beste, mener han.

– Dessverre er det ofte ikke sånn vi jobber. Vi meler vår egen kake og prøver å få fram hvor fantastisk *jeg* er i stedet for å tenke hvor fantastiske *vi* er! Det gagnar ingen. Om det er blått eller grønt eller rødt, er meg revnende likegyldig. Vi skal sammen og ut fra kunnskap finne de beste løsningene for bygda og verden. ■

NATUR OG MATSIKKERHET

1000 VISSTE DU AT 1 dekar matjord dyrket med hvete er nok til å produsere 1000 brød hvert år?

MATJORD UNDER PRESS

Den er svært viktig for matsikkerheten vår. Likevel har Nittedal de siste 17 årene vedtatt å bygge ned matjord tilsvarende mellom en kvart og en million brød per år.

TEKST KETIL AASEN

Mer enn 1000 år. Så lang tid tar det å danne et 2-3 centimeter tykt lag med matjord. Matjorda er en begrenset og ikke fornybar ressurs, viktig for fremtidige generasjoner og for matsikkerheten vår. Likevel bygges den ned bit for bit, også i Nittedal, og det er skremmende planer for å bygge ned mer (se egen sak).

SIKKERHET OG SOLIDARITET

Matsikkerhet betyr at alle innbyggere har tilgang til nok mat, også i krisetider. Ifølge Norsk institutt for bioøkonomi (Nibio) er bare 3 prosent av Norge jordbruksareal, hvorav kun 33 prosent egnet for produksjon av matkorn. Nittedal har om lag 8,8 prosent fulldyrka mark, og rundt 70 prosent av dette brukes til kornproduksjon.

I Norge er vi bare 40 prosent selvforsynt med mat. Det betyr at vi må importere 60 prosent av nødvendig mat fra andre land. En krise i matforsyningen er ikke fjernt fra virkeligheten lenger. Krigen i Ukraina har vist at situasjonen i ett enkelt europeisk land kan påvirke matprisene i en hel verden. Matmangel kan føre til uroligheter og enda flere mennesker på flukt. Dersom en befolkning sulter, vil landet oftest ivareta egne innbyggers behov. Vi kan altså ikke alltid regne med å få tilstrekkelig forsyning fra andre land. Å beskytte matjorda vår blir derfor en viktig del av matsikkerheten. Samtidig er det solidarisk, og i tråd med FNs bærekraftsmål om å utrydde sult.

MYE OVER TID

Men bare i Nittedal er det ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå de siste 17 årene vedtatt å bygge ned 535 dekar dyrka eller dyrkbar mark.

1 dekar matjord dyrka med hvete er nok til å produsere 1000 brød hvert år.

Denne vedtatt nedbygde matjorda i Nittedal kunne hatt et potensiale til å produsere mellom en kvart og en halv million brød per år, avhengig av jordkvalitet.

Når dekar etter dekar bygges ned, blir vi mindre og mindre selvforsynt og vi må importere mer og mer mat fra andre land. Matsikkerheten blir dårligere. Solidariteten mindre.

Typisk blir nedbyggingen i Norge og i Nittedal unnskyldt med at det er lite hver gang og at hensikten er god. Problemet er bare at litt og litt blir mye over tid. Av noe som er dannet over mer enn 1000 år – og som vi aldri får tilbake. ■

Kilder: Nibio og SSB

FLYTTING GJØR JORDA DÅRLIGERE

Ideen om å flytte jord faller i stor grad på steingrunn hos forskere.

Et argument som ofte brukes ved nedbygging av matjord, er at jorda skal flyttes og «ikke en kvadratmeter matjord skal gå tapt». Så også i vår kommune.

Det kan være en god visjon, men det er usikkert om man faktisk får det til. Ifølge Nibio har erfaring vist at avlingspotensialet og kvaliteten på jordsmonnet forringes ved flytting. Faremomentene er mange:

- Jordflytting er en svært krevende og kostbar prosess.
- God matjord er stedbunden, og produk-

sjonskapasiteten kan svært sjelden opprettholdes ved flytting.

- Flytting av jord til nye områder kan bidra til å spre alvorlige smittsomme plantesykdommer, skadelige organismer, fremmede organismer og skadelig ugress.
- Erosjon og utvasking av næringsstoffer som kan skape avrenning til vassdrag er en fare.
- Flyttes jorda på toppen av et eksisterende jorde, er egentlig lite oppnådd, i beste fall kan produksjonskapasiteten på det eksisterende jordet bli noe bedre.

- Jordflytting ødelegger leirjordas pore- og sprekkesystem. Jorda kan bli veldig kompakt etter flytting, og det kan ta flere tiår før den kan gi gode avlinger.

Derfor er flytting av matjord kun et avbøtende tiltak når alle andre alternativer er blitt vurdert, konkluderer Nibio.

Kilde: NIBIO

«Ved å transformere området rundt rådhuset og de harde overflatene mellom rådhuset og Mosenteret, kan det skapes både boliger og lokalt næringsliv uten å røre hestesenteret og matjorda på Mokollen og videre sørøver.»

FOTO: KAI JENSEN

BEST MED HEST: Silvi (12) er en av rundt 160 rideskoleelever ved Nittedal hestesenter. Her er hun på Diva, en blanding av araber og fjording. Hestesenterets framtid er uvisst fordi det er foreslått å bruke området rundt Mo gård til utvikling av Nittedal sentrum. MDG jobber for å beholde både hestesenteret, Mokollen og matjorda.

FOTO: BRITT KNUTSDATTER ARNHØY

HVORDAN BYGGE ET SUNT SENTRUM

Planene for Nittedal sentrum innebærer nedbygging av ytterligere 52 dekar fulldyrka jord. Nittedal MDG mener det er fullt mulig å skape et attraktivt sentrum uten å ta matjord.

I Nittedal pekes det ofte på at vi må bygge kompakt og på matjorda i sentrum. Dette fordi området er kollektivnært og har sentrumsfunksjoner, som lege, legevakt, bibliotek, butikker og kulturhus. Argumentet er at det er bra for klima og at vi slipper å bygge ned natur andre steder.

I forbindelse med Nittedal sentrum planlegges det nå å bygge ned ytterligere 52 dekar fulldyrka jord, og det snakkes om at jorda skal flyttes. Men som forskere ved Nibio påpeker: Flytting av matjord bør ses på som siste utvei når alle alternativer er blitt vurdert. (Se også annen sak).

I tilfellet Nittedal sentrum mener vi i MDG at alle alternativer ikke er vurdert.

OMFORME OMRÅDER

Nittedal MDG mener det blir feil å bruke sentrumsutvikling som brekkstang for å bygge ned matjorda. Det er fullt mulig å skape et attraktivt sentrum på det vi har uten å ta matjord. Ved å transformere området rundt rådhuset og de harde overflatene mellom rådhuset og Mosenteret, kan det skapes

både boliger og lokalt næringsliv uten å røre hestesenteret og matjorda på Mokollen og videre sørøver.

Kommunen har også kjøpt Møbellåven-tomta på Kjøl. Bygging av næring og boliger rundt rådhuset kan være med på å finansiere en ny brannstasjon og kommunalteknisk drift på Kjøl. Dette er i tråd med Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus, om å bygge innenfra og ut.

TENKE HELHET

Knutepunktutbygging skal sørge for at vi konsentrerer utbyggingen og dermed sparer arealer, matjord og natur, samtidig som vi er klimavennlige. Løsningen må være å tenke helhetlig. Vi må se på de arealene og knutepunktene vi har hvor utbygging og utvikling ikke går på bekostning av matjord og annen viktig natur. Vi må se på hele regionen under ett Nittedal/Akershus/Oslo/Norge, og kun velge ut steder for vekst og utbygging hvor det er mulig å ivareta fullt vern av matjord og viktige naturtyper. ■

Avbøtende tiltak

Miljøtiltak for å minske, kompensere eller fjerne uønskede virkninger av inngrep i naturen, kalles avbøtende tiltak. Det kan for eksempel være snakk om arealinngrep som kraftutbygging, samferdsel eller andre plan- og bygningsaker.

Kilde: SNL

HELSE OG OPPVEKST

«Vi vil tilrettelegge for et mer sømløst samarbeid på tvers av hjemmetjenesten, helsetjenesten og frivilligheten.»

FOR ALLE BEHOV: Et aldersvennlig samfunn med gode møteplasser og aktivitetstilbud er viktig for at eldre skal oppleve trygghet og ha et sosialt og meningsfullt liv. Noen eldre trenger hjelp. MDG Nittedal jobber for flere og bredere tjenestetilbud.

ILLUSTRASJONSFOTO: COLOURBOX

ET GODT LIV SOM ELDRE

De eldre i bygda skal ha det godt. Vi vil ha flere og bredere tjenestetilbud.

TEKST ANNE HILDE RØSVIK OG OLE KRISTIAN FIKSDAL

Heldigvis blir vi eldre og bor lenger hjemme. Noen klarer seg bra og er til og med i full jobb også etter fylte 70 år, mens andre trenger hjelp. Det er viktig for oss i MDG at de eldre som trenger hjemmesykepleie eller sykehjem får det når de trenger det. Teamene de enkelte møter hjemme, skal ha nok tid til å sikre riktig medisiner, drive forebyggende trening mot fall og for godt funksjonsnivå, samt kommunisere med de eldre om god ernæring.

ERFARING OG BESØKSVENN

Alle som mottar tjenester i hjemmet, skal ha et fast og stabilt antall personer å forholde seg til. Vi vil tilrettelegge for et mer

sømløst samarbeid på tvers av hjemmetjenesten, helsetjenesten og frivilligheten, som for eksempel kreftkoordinatorer som har kompetanse, kontakt og oversikt over tjenestene og blir et viktig bindeledd. Her er det mye erfaring som kan overføres til tjenester for andre sykdomsgrupper.

Vi ønsker besøksvenntjenester for å motvirke underernæring, passivitet og ensomhet. Et aldersvennlig samfunn med gode møteplasser og aktivitetstilbud er svært viktig for at nettopp eldre skal oppleve trygghet og ha et sosialt og meningsfullt liv. Vi vil også støtte opp om små lokale firma bestående av eldre som hjelper eldre for en rimelig sum, og vi vil støtte frivilligheten.

Kommunen må engasjere seg for å sikre at firmaer og nettverk i frivilligheten er av seriøs art. Man skal vite at man på alle måter kan stole på tjenesten man bestiller.

BOTILBUD TIL ALLE

Vi ønsker å bygge flere omsorgsboliger, også Omsorg+, der beboere kan bo i sosiale fellesskap, spise sammen og hvor det oppleves trygt å være. Ikke alle eldre ønsker å bo i en samling av boliger kun for eldre. Flere nye boliger for eldre bør samlokaliseres med andre boformer og grupper mennesker, som for eksempel studenter og barnefamilier. Botilbudene bør ha differensiert husleie, slik at enslige eldre med lav pensjon kan klare seg bedre økonomisk.

Det skal være nok sykehjemsplasser og ingen skal sendes ut av bygda uten at de selv ønsker det.

KURS OG KOMPETANSE

Nittedal kommune skal ha god kompe-

tanse på forebygging, behandling og det å leve med sykdom når kurativ behandling ikke er mulig. Svært viktig er det med god kompetanse på hjerte- og karsykdom, kreft, kronisk obstruktiv lungesykdom og demens som er viktige årsaker til tapte leveår og som rammer mange.

Muskel- og skjelettsykdommer som revmatologi og ortopediske problemstillinger, psykiske lidelser og ruslidelser er sykdommer som fører til langvarige plager og flest år med nedsatt helsetilstand i Norge. Det er svært viktig at helsetjenesten og hjelpeapparatet i kommunen følger opp personer med mer eller mindre kroniske lidelser og plager, slik at de får leve et best mulig liv, selv med sykdom. Det er viktig at vi som politikere legger til rette for at ansatte får kurs og kompetanseutvikling på disse områdene, slik at vi hele tiden kan få til en kvalitetsforbedring i tjenestene for pasienter med disse lidelsene. ■

« Nittedal MDG vil jobbe for at skolene får større frihet til å ta i bruk alternative læringsarenaer. »

FLERE ARENAER FOR LÆRING

Nittedal må satse mer på alternative læringsarenaer i grunnskolen.

TEKST SILJE ORLI OG ANNE HILDE RØSVIK

Den norske skolen skal gi alle elever likeverdige muligheter til læring og utvikling, uavhengig av forutsetninger. Samtidig skal alle møtes med ambisiøse, men realistiske forventninger.

Foresatte sender det kjæreste de har til skolen, med forventning om lek og læring under trygge forhold, men klassefelleskapet stiller mange og komplekse krav. For enkelte blir det rett og slett for mye å forholde seg til. De strever i så stor grad at oppførelsen deres skaper frykt og ubehag hos medelevene. Hvis elever opplever skolen og læringsmiljøet som utrygt, kan det hemme læringen.

STØRRE FRIHET

Vi mennesker vil alltid være hverandres brynesteiner, og her har skolen en unik rolle, men det er ikke alt som kan legges til rette for i den ordinære klasseromsundervisningen.

For noen elever kan det i en periode eller vekselvis være bra å få undervisning utenfor den ordinære skolen for å sikre trygg utdannelse og et større mangfold av gode læringsarenaer. Nittedal MDG vil jobbe for at skolene får større frihet til å ta i bruk alternative læringsarenaer. Ikke for å skape et A- og B-lag. Men

fordi alternative læringsarenaer kan fremme læring på elevens premisser og forebygge situasjoner der medelever opplever vold og utagering i sin skolehverdag.

Elevene i grunnskolen har rett til skoleplass og plikt til å følge undervisningen. Alle skal inkluderes, og det er et verdifullt prinsipp, men det forutsetter at inkluderingen er mer enn å slippe alle inn i klasserommet. Det blir ingen inkluderende læringsarena dersom elevgruppa vender seg til å gå i bue rundt enkelte pulter.

MESTRING OG MOTIVASJON

En alternativ læringsarena kan være et gårdsbruk eller en bedrift som sammen med pedagoger kan flette teoretisk opplæring inn i praktiske arbeidssituasjoner. Omfanget skreddersys til den enkelte og kan gi en skolehverdag med mestring og motivasjon, fremfor frustrasjon, utagering og utrygge medelever.

NORCE, Norwegian Research Centre, formidler at «både norske og internasjonale studier av pedagogiske tiltak på gård peker på at bruk av gården som læringsarena kan styrke elevers motivasjon, øke læringsutbyttet og fremme danning og identitetsbygging».

TIDLIG KARTLEGGING

Målet for undervisningen ved skolene i Nittedal er å utdanne den enkelte, gi verdifull ballast for framtida og samtidig anerkjenne barne- og ungdomsårene som verdifulle i seg selv. Vold og utagering har ikke noe i skolen å gjøre. Årsaker må kartlegges tidlig og løses ved kunnskapsbaserte metoder. «Blir fort sint» er på Utdanningsdirektoratet liste over tegn på at personen selv blir mobbet. Slikt er viktig å avdekke så ikke den som blir mobbet får skylda for uroen. For de som mobber, har direktoratet en rekke tiltak. Fungerer ikke tiltakene, kan den som mobber flyttes til en annen skole.

VERDIFULL INVESTERING

Foresatte skal vite at barna er trygge i løpet av skolehverdagen, og den som vurderer å søke jobb i Nittedalsskolen skal slippe å ta høyde for fysisk eller psykisk vold.

Fyrverkeri i kantiner, lærere som trues med voldtekt eller ungdomsgrupperinger som samles for å slåss, vitner om at tiltak settes inn for sent. Tiltak må på plass tidlig i skoleløpet, og grunnskolene må få reelle verktøy til å rettlede uønsket adferd.

Får vi elevene inn på rett spor i småskolen, har vi investert i morgendagens ungdom og gitt dem verdifulle verktøy til å mestre egen hverdag. ■

FOTO: PRIVAT

GOD START PÅ NYTT LIV

Nybakte mødre må få være på sykehuset til de er kommet seg etter fødselen. Liggetiden er ikke noe å eksperimentere med.

TEKST ANNE HILDE RØSVIK OG CHARLOTTE HJORT

Kvinner som har født sendes mye tidligere hjem fra sykehuset enn før. På kvinnetiden i år slapp Kvinnehelseutvalget en rapport som viste at liggetiden bare på 2000-tallet har blitt redusert fra 3,8 til 2,5 døgn. Dette gjelder også Ahus og altså fødende i Nittedal.

Barneleger er bekymret for at alvorlige diagnoser ikke oppdages ved tidlig hjemsending. Kvinnehelseutvalget er bekymret for kvinners fysiske og psykiske helse. Hele 7-13 prosent rammes av fødselsdepresjon.

Dessverre rapporteres det om økt reinnleggelse på grunn av ammeproblemer, brystbetennelse, gulsott, søvnvansker, kolikk og gråt. Spesialist i samfunnsmedisin og professor i klinisk epidemiologi Malin Eberhard-Gran kaller det hele et eksperiment i Tidsskrift for den norske legeforening.

Vi i MDG vil jobbe hardt for at kvinner i barsel og babyer ikke skal eksperimenteres med, og for at kvinner heller skal få lengre tid på sykehuset, blant annet ved å innføre et nytt betalingssystem som ikke favoriserer kort liggetid.

MORS ØNSKE

Av barselkvinner i Nittedal får 68 prosent besøk av jordmor innen tre dager etter fødselen. Men med så lite som i overkant av to døgn liggetid, ønsker vi å tilby alle som ønsker oppfølging med jordmor straks de kommer hjem. Pasientsikkerheten til mor og baby kan ikke gambles med. Ahus oppgir at den tidlige hjemsendingen i hovedsak skyldes romkapasitet. Vi i MDG mener at det burde vært mors ønske som var hovedgrunnen. Kvinner må få lov å være på sykehuset til de har kommet seg etter fødsel.

Heldigvis får hele 94 prosent besøk av helsesykepleier i løpet av relativt kort tid i Nittedal. God oppfølging kan forebygge og tidlig fange opp psykiske og fysiske problemer etter fødsel. Nittedal MDG har i gjentatte budsjett foreslått økt bevilgning til helsesykepleiere, og vi håper å få nok helsesykepleiere til å dekke behovet i løpet av kort tid.

OPPFØLGING AV GRAVIDE

Det er fortsatt behov for bedre oppfølging under graviditet. Folkehelse rapporten, Mor og Barn-undersøkelsene sammen med annen statistikk, viser at gravide fortsatt spiser for lite grønnsaker, at 1 av 3 er overvektige eller lider av fedme og at cirka 1 av 20 på landsbasis utvikler svangerskapsdiabetes. Noen røyker eller bruker andre nikotinpreparater, og noen får i seg for lite vitaminer og jern. På Facebook-sidene og kommunens egne helsestasjonssider mangler det informasjon på flere språk om de lokale tilbudene i Nittedal.

Så selv med en relativt god svangerskapsoppfølging, er det fortsatt behov for forbedringer. ■

LÆRING PÅ GÅRD: Studier viser at bruk av gård som sted for læring kan styrke elevers motivasjon, øke læringsutbyttet og bygge identitet. FOTO: BRITT KNUTSDATTER ARNHØY

KULTURMINNER OG KULTURMILJØER

«Vi i MDG skal fortsatt kjempe for 1880-bygget og utvikle det til et bygdetun for Nittedal.»

MED FORTIDEN INN I FRAMTIDEN

Kjennskap til bygdas historie skaper tilhørighet og felles identitet. Vi har alt å vinne på å ta vare på kulturarven vår.

TEKST VIDAR MYHRE

Nittedal har en historie som er viktig å formidle. Fortiden er en del av identiteten vår. Tar vi vare på våre kulturminner og kulturmiljøer, blir historien en levende fortelling, som til enhver tid vil kunne formidles til kommende generasjoner og skape den identitetsfølelsen vi alle snakker så varmt om. Kirker og andre bygninger, kulturlandskap, tråkk, sleper og bruer har historier å fortelle oss.

TAP AV KULTURMINNER

Dessverre har tiden vist at kulturarven ofte ikke settes høyt på dagsordenen. Respekten for tradisjonshåndverk, som disse kulturskattene er bærere av, er nærmest fraværende hos kommunen og den politiske ledelsen.

I 1975 ble Nittedal med i Riksantikvarens registreringer over kulturminner. Siden den gang har over 30 prosent av viktige kulturminner gått tapt. I dag ligger gjennomsnittlig tap i Nittedal på over 1 prosent årlig, mens det nasjonale målet er på maksimum 0,5 prosent. Årsakene er mange, men mye ligger i manglende kunnskap og evne til å se verdien av kulturarven, samt i en kortsiktig økonomisk tenkning. Her har kommunen og den politiske makten en stor jobb å gjøre, ved å sette klare grenser for hva en kan foreta seg med kulturarven vår.

SAMARBEID MED FRIVILLIGE

MDG har jobbet og vil jobbe målbevisst for å ivareta historien vår. Det gjør vi gjennom planarbeidet og ved å lytte til frivillige organisasjoner som Historielaget, Fortidsminneforeningen og andre som ser denne verdien, og ta deres synspunkter med i våre avgjørelser og forslag. Vi vil også jobbe for at kommunen skal kunne bygge opp sin kunnskap og hente informasjon lokalt hos personer og lag som har denne kompetansen. I prosesser der kulturminner er involvert skal det være enkelt å kunne søke bistand og råd, gjerne i form av et register over dem som innehar kompetansen. Foreninger som jobber med kulturvern skal gis midler til å kunne holde foredrag og ekskursionser hvor dette temaet løftes fram, og til kursvirksomhet i tradisjonshåndverk. På sikt vil dette være et godt bidrag til å spre forståelse og interesse for kulturminnene våre.

1880-BYGGET SOM BYGDETUN

Et høyaktuelt eksempel på vern av viktige bygninger er 1880-bygget på Hagen skole, et kulturminne som holdt på å gå tapt i november 2022. Kommunen ville gjøre det om til en privatbolig og selge det. MDG

FOLKSOMT: Nittedøler strømmet til 1880-bygget da det ble invitert til familiedag på bygdetunet i mai.

FOTO: BRITT KNUTSDATTER ARNHØY

så dette og prøvde å redde det allerede i førstegangshøringen i arealdelen av kommuneplanen. Vi tror ikke andre politikere forsto hva som var i ferd med å skje, dessverre. I handlingsplanen med budsjett i desember, derimot, fikk vi med oss et flertall på å bevare det som et bygdetun og opprettholde og øke alle aktivitetene der! 1880-bygget var den tidligere skolen med lærerbolig, stabbur og låve samt noen dekar med dyrket mark, og var typisk for dattidens skolebygg. Her er krefter i gang med å prosjektere et bygdetun for bygda vår. Et interimsstyre med deltakelse fra flere frivillige organisasjoner er nedsatt for å løfte

fram betydningen og etterbruken av dette bygget med tun og matjord. I løpet av en kort periode er det arrangert kurs, foredrag, omvisning, barnelek og teater – med et stort oppmøte av entusiastiske deltakere. Det hele kan likevel strande hvis kommunen ikke ser verdien og bygget legges ut for salg. Her må bygdefolket stille opp videre. Vi i MDG skal fortsatt kjempe for prosjektet og utvikle det til et bygdetun for Nittedal.

KIRKENE I NORD OG SØR

Hva med Nittedal kirke og Hakadal kirke, to fantastiske, verneverdige kulturskatter som i generasjoner har vært viktige samlingssteder for bygdefolket i alle livets faser? Manglende vedlikehold har medført skader som har fått lov å utvikle seg over tid, også råteskader. Byggene fortjener omsorg ved kontinuerlig

vedlikehold. Det er avgjørende for at de ikke skal forfalle. Vi politikere må prioritere, og tildelte budsjettmidler må først og fremst brukes på å sette bygningene i stand.

MED SANSENE

Kjennskap til Nittedals historie er viktig for å innbyggernes felles identitetsfølelse. Vi har mye nedskrevet litteratur med billedokumentasjon som tar for seg kulturminnene våre. Men vi blir langt fattigere hvis vi ikke kan kjenne på, lukte, oppleve. Det å gå i våre forfedres fotspor og se hva de engang så og gjorde, er avgjørende i denne sammenheng. Det knytter fortiden sammen med nåtiden og forståelsen av hvorfor vi er den vi er og hvordan vi har kommet dit.

MDG vil være en forkjemper for å ta med fortiden vår inn i framtiden. ■

«I 1975 ble Nittedal med i Riksantikvarens registreringer over kulturminner. Siden den gang har over 30 prosent av viktige kulturminner gått tapt.»

UTBYGGING

MDG Nittedal vil jobbe for:

- Klare regler og retningslinjer som ivaretar vern av vår kulturarv, og som følges opp politisk og administrativt hvor dette kommer tydelig fram i kommuneplan- og kulturminneplanen.
- Vårt fotavtrykk overfor klima og natur skal med i avveiningene når avgjørelser tas.
- Bevilgninger til restaurering og vedlikehold av våre verneverdige kirker.
- Påse at målene i kulturminneplanen overholdes.
- Legge til rette for lett tilgang til informasjon og kunnskap om hvordan vi tar vare på kulturminnene.
- Gi bidrag til lag og foreninger som bidrar med kurs og ekskursjoner med kulturminnevern.
- Bruke kulturminner bevisst i opplæringsøyemed.
- Jobbe for fortsatt å bevare 1880-bygget, den gamle skolen med tun og matjord og gjøre dette til Nittedals bygdetun.
- Kommunen skal aktivt søke på tilskudsordninger for kulturminner og kulturmiljøer.

Estetikk over effektivitet

Før i tiden var det estetiske og visuelle viktig og ofte helt avgjørende for plasseringen og utformingen av bygninger og byggverk. Nettopp fordi folk forsto hvordan dette påvirket sansene våre. Dessverre er denne måten å tenke på forbigått av effektivitet og ofte sterile flater og ensartet utforming. Bygninger i denne kategorien hører ikke hjemme i nær tilknytning til kulturminner, som ofte krever et rom rundt seg for at den visuelle opplevelsen skal kunne ivaretas.

FAMILIEDAG: Fortidsminneforeningen ved Vidar Myhre viser Kjerstin Grønstad Olsen og sønnen Sakarias Grønstad Olsen (13) fra Fuglåsén hvordan man restaurerer gamle vinduer.

FOTO: BRITT KNUTSDATTER ARNHØY

FOTO: CF WESENBORG

Naturen først

Flere dyrearter vi anser som vanlige, er truet eller sårbare og står på rødlista. Vi jobber for å sikre at kommunene tar vare på naturen.

Av Kristin Antun

2. kandidat Akershus MDG og kommunestyrerepresentant i Nannestad

På lista over truede arter i Norge (rødlista 2021) er hele 2752 arter trua, 1359 arter nær trua, 107 arter allerede utrydda, og 40 trolig utrydda. 48 prosent av de truede artene lever i skogen, og i Norge er det flest truede arter i Akershus og Oslo. Dyr vi anser som vanlige, som laks, hare og flere froskearter, står på rødlista.

BIT FOR BIT

For meg er det uforståelig at folk ser bort fra risikoen ved å ikke sette naturen først. I lang tid har man tatt naturen for gitt, og vektlagt hva vi kan bruke den til.

Mange tenker fortsatt at det er da så mye natur, det spiller ikke noen rolle om vi tar en liten bit. Og en til. Og en til. Stort sett har politikerne gode grunner når de bygger ned natur til fordel for boliger, veier, skoler eller næringsliv.

TRUER MANGFOLDET

Problemet er bare at alle små og tilsynelatende velbegrunnede tiltak til sammen utgjør den største trusselen mot naturmangfoldet. Klimaendringer, forurensning, fremmede arter og overhøsting er de andre hovedtruslene. Felles er at disse årsakene i stor grad skyldes menneskers beslutninger, et kortsiktig økonomisk perspektiv, der kravet om rask vekst og profitt går foran vurderinger av hva som er bærekraftig på sikt, kanskje også drevet fram av politikere som aldri har mer enn to år til neste valg.

Vi trenger verktøy for å ta vare på helheten i naturmangfoldet, men også hver enkelt landskapstype og art, som ravinene og myrene, og som kløverhumla. Den trua naturen, men også den nære hverdagsnaturen vi bruker mye.

MÅL OM AREALNØYTRALITET

I Viken har vi fått flertall for innføring av arealregnskap, og det betyr at alle kommunene i Viken nå vil få en mal for sine lokale arealregnskap. I tillegg har vi kjempet inn økte bevilgninger til Oslofjorden og andre naturtiltak i Viken.

I Akershus og i kommunene vil vi fortsette å jobbe for videreutvikling av arealregnskap, mål om arealnøytralitet, klare planer og retningslinjer for hvor vi bygger ut og hvordan, gode kartlegginger gjennomført på riktig tid, mangfoldige tiltak og ikke minst ressurser til å gjennomføre dem.

Nasjonalt jobber vi for innføring av en nærnaturlov, mer vern og et naturvennlig lovverk for øvrig.

En stemme til MDG er en stemme til naturen. ■

KULTUR OG FRITID

«Fritid handler ikke bare om den organiserte fritidsaktiviteten, men også om å prioritere den koselige krakken eller det grønne uteområdet alle kan bruke.»

BYGDA SOM IKKE VILLE BRUKE PENGER PÅ FRITID OG KULTUR

Nok kultur- og fritidstilbud og gode, grønne møteplasser for alle. Det må til for å skape en levende bygd for folk som bor her.

TEKST CHARLOTTE HJORT

I Unicefs totalrangering av norske kommuner fra 2022 kommer Nittedal på 8. plass fra bunn. Rangeringen viser hvor mye penger Nittedal kommune bruker per barn og ungdom sammenlignet med andre kommuner i Norge. På en skala fra 1 til 5, der 1 er lavest, scorer Nittedal slik:

Barnehage:	1,52
Grunnskole:	1,32
Barnevern:	2,29
Helsetilbud:	1,82
Kulturtilbud:	2,00

Nittedal MDG har kjempet for og også fått noe gjennomslag for å styrke bemanningen i oppvekst- og helsetilbudene, men fritidstilbudene er også viktige!

FLERE MØTEPLASSER - FÆRRE BILER

Slik staa er nå, mangler Nittedal gode og grønne møteplasser. Våre største «sentrum» er preget av en «kom med bil, dra når du har brukt penger»-følelse.

Det er heller ikke lagt opp for gående. Det er for få fotgjengerfelt, til og med ved Mosenteret og rådhuset. Ideelt sett skulle det vært minst tre fotgjengerfelt i Mattias Skytters vei, og undergang eller lignende ved bussholdeplassen ved rådhuset. Hvordan skal folk uten bil kunne føle seg velkomne når de risikerer å bli påkjørt fordi de tar bussen til Flammen?

Truslene ligger også foran oss. Det er ikke bare matjord og naturen som destrueres og skvises bort under senterbygg og parkeringsplasser, det er også hestesenteret og steder der våre unge (og vi!) kunne samles og hatt det trivelig sammen på fritida. Det blir knapt brukt penger på møteplasser, lekeplasser eller parker, men det blir brukt masse penger på å tilrettelegge for bil.

Når det som kunne vært uteplasser har blitt parkeringsplasser, er det ikke rart at folk velger bilen.

KOSELIGE TORG

Det kommende valget er avgjørende for en hel rekke byggeprosjekter og arealplanlegging. Hvis du ønsker at Nittedal skal være et fint sted å bo og leve, håper vi du tenker godt gjennom hva de forskjellige partiene har lyst til å gjøre med mulige sosiale møteplasser. Vi i MDG har lyst på koselige torg der du kan ta en brus mens ungene og besteforeldrene kan leke sammen, uten fare for å bli påkjørt. Steder

MER TIL KULTUR: Man kan ikke basere all fritidsaktivitet på frivillighet, og Nittedal trenger mer penger på fritidstilbudet til barn og unge, inkludert kulturtilbudet. ILLUSTRASJONSFOTO: COLOURBOX

FLERE STEDER Å BENKE SEG: Sentrum trenger flere benker som gir folk mulighet til bare å sette seg ned og bare være. Alene eller sammen.

der ungdommene våre kan ta seg en pust i bakken, selv om det er helt uaktuelt for dem å leke på lekestativet de henger over.

OGSÅ FOR DE UNGE

Hva skjer når man ikke har noe sted å være? Det blir kjøpt å bo der.

Vi er nødt til å gjøre mer for at unge skal

kunne ferdes i sentrum og føle seg velkomne. Nittedal MDG skal kjempe for at områdene der vi omgås og de lokale aktivitetstilbudene blir skikkelig bra. Så det blir steder å sitte sammen og vente på kompis som handler lunsj på senteret.

Fritid handler ikke bare om den organiserte fritidsaktiviteten, men også om å prioritere den koselige krakken eller det grønne uteområdet alle kan bruke.

Det er dessuten ikke vanskelig å bygge balanseapparater, klatrevegger, hengekøyer, bocciabane med gratis utleie av kuler og spillplasser. Vi vil ha en levende bygd for folka som bor her!

ORGANISERTE TILBUD

Det er viktig med organiserte kultur- og idrettstilbud. Alle barn skal ha like muligheter til å drive med egne interesser på fritiden.

Nå er det venteliste på ridning, på korps og kulturskole. Kommunen truer med å legge ned hestesenteret på Mo eller tvangsflytte det til ukjent sted, og lavterskeltilbudet WonderLAN er under trussel om økonomisk ruin. Tilbudet er godt innen flere idretter, men vi hører også fra for-

MANGFOLD

«Det er en selvfølge for MDG å støtte flagging under Pride, også i Nittedal.»

INKLUDERING MED PLESS TIL ALLE

De Grønne Glitrende er MDGs regnbuenettverk, og jobber for å gjøre MDGs regnbuepolitikk mest mulig relevant for dem den berører mest.

TEKST ANETTE FLYNN OPLAND

eldre som har barn på ski og fotball at det er dyrt og for mye press og stress. Fritidsaktiviteter skal være moro og gi mestringsfølelse.

BARE TIL ET VISST PUNKT

Nesten hele fritidsbehovet i Nittedal dekkes nå av frivillighet, men den strekker ikke alltid til. Man trenger noen betalte stillinger for å opprettholde et godt og fungerende tilbud. Å stole på at frivilligheten alltid er nok, er å sette fritidstilbudet til barn og unge i fare. Skal fotballtreningen avlyses den dagen det ikke stiller en frivillig trener?

Nittedal MDG synes kommunen skal sette inn mer ressurser, spesielt i form av kompetent arbeidskraft i sport- og fritidsaktiviteter og kulturtilbud. For barnas skyld.

ET RIKERE KULTURTILBUD

Hvorfor er det motstand mot det private? Og hvem er de?

MDG ønsker et rikere kulturtilbud og at vi støtter kulturbedrifter, scener, museer, kinoer og enkeltpersonforetak over hele Norge. Både private og offentlige trengs, og de utfyller hverandre. Et godt kulturtilbud gir skatteinntekter, stimulerer arbeidsmarkedet, og gir verdifulle opplevelser til lokale og reisende. Derfor kan du regne med at MDG Nittedal bryr seg om kulturbedrifter og folk.

BEHOV FOR LAVTERSKELTILBUD

Men i Nittedal er ikke alle partiene like støttende.

Ta WonderLAN, som er et gratis lavterskeltilbud for alle som trenger et sted å være på ettermiddagen. I forslag om økonomisk krisestøtte til WonderLAN stemte Fremskrittspartiet faktisk imot.

Et sted som fungerer som SFO, er åpent lengre og har rom for absolutt alle gratis, er et strålende eksempel på noe kommunen kan bruke mer penger på. Det gagnar arbeidslivet at folk jobber der, og det gagnar dem som kommer dit som får føle på samhold i trygge omgivelser. Vi tror i hvert fall at steder som WonderLAN kan være med på å fylle det grunnleggende behovet vi alle har for å møtes og sees. ■

Kilde: Kommuneanalyse 2022 fra UNICEF

Et godt samfunn har rom for alle. Det er viktig å synliggjøre mangfoldet i befolkningen, slik at grupper som opplever ekskludering, utenforskap og diskriminering kan bli sett, forstått, og få en likestilt plass i samfunnet. Globalisering og sosiale medier har brutt ned geografiske barrierer. Dette er positivt, for det kan gi små og marginaliserte grupper et nettverk de ikke har lokalt. Likevel er den lokale inkluderingen viktig; å bli sett, forstått og inkludert i sitt nærmiljø, på linje med andre.

De Grønne Glitrende består av et mangfold innen kjønn, seksualitet og relasjoner og bidrar til at MDGs regnbuepolitikk blir best mulig for dem det angår mest.

MANGFOLD AV KJØNN

Man kan kanskje si at kjønn i stor grad har vært behandlet som «to firkantede bokser». Nå vet vi at kjønnsidentitet er mer kompleks. Noen opplever eget kjønn som flertydig og sammensatt, mens andre ikke har noen opplevelse av kjønnsidentitet. Siden 2016 har norsk lov anerkjent kjønn basert på kjønnsidentitet. MDG vil innføre en tredje kjønnskategori, slik at andre også får juridisk anerkjennelse.

I mange land er det straffbart å

bryte med normer for kjønn og legning. Uganda vedtok i mars i år noen av verdens mest undertrykkende lover, med dødsstraff for homofili og opptil 20 års fengsel for å identifisere som LHBT. Amerikanske stater har vedtatt lover mot å snakke om homofili i skolen. Også i Norge tar noe til orde for å begrense kunnskap om mennesker som ikke sammenfaller med normer. Dette snevrer inn rommet for å føle seg trygg på å være den man er.

Grunnene er altså mange, både lokalt og globalt, for å fremme positiv oppmerksomhet om mangfoldet. Det er en selvfølge for MDG å støtte flagging under Pride, også i Nittedal. Noen partier stemte faktisk imot dette. De Grønne Glitrende tar ansvar for å representere MDG under Pride-arrangementer for å gjøre samfunnet mer inkluderende.

PSYKISK OG SEKSUELL HELSE

De fleste regnbuepersoner opplever å ha god helse, men andelen med dårligere psykisk helse er betydelig større enn blant heterofile. Mange barn som bryter med normer for kjønn, møter sanksjoner når de er åpne om hvem de er. Det er derfor behov for et betydelig kunnskapsløft om regnbueminoriteter.

MED STOLTHET: MDG på Oslo Pride 2022. F.v. Camilla Bjørnbakken Langen (leder, De Grønne Glitrende), Magnus Thun (i bakgrunnen, Oslo Pride-ansvarlig), Anette Flynn Opland (pridevakt, MDG Nittedal), Svein Ola Størseth (nestleder, De Grønne Glitrende), ukjent forbipasserende Pride-entusiast. FOTO: NICKLAS KNUDSEN, MDG

Det er også avgjørende å ha nok lærere, helsesykepleiere og miljøarbeidere for å skape et godt og inkluderende miljø. Barn og ungdom trenger helsesykepleiere å gå til for å snakke om følelser, fysisk utvikling og alle endringer som skjer i puberteten. Fortsatt har Nittedal et årsverk for lite til helsesykepleie i henhold til anbefalt norm. Dette vil Nittedal MDG endre.

I ET STØRRE BILDE

Regnbuepolitikk handler om mangfold i kjønn, seksualitet og relasjoner. De Grønne Glitrende ønsker å synliggjøre dette mangfoldet for å unngå stigmatisering og bidra til at folk skal føle seg fri til å være den de er med stolthet, i motsetning til skam. Politikken blir best når vi fremhever stemmene til de som er mest berørt av den. ■

Lettere og billigere å reise kollektivt

Miljøpartiet De Grønne går i bresjen for klima- og hverdagsvennlige transportløsninger.

Intervju med Kristoffer Robin Haug, MDGs førstekandidat i Akershus

– I dag er det mange steder så tungvint å komme seg rundt i fylket at man tvinges til å ofre klima og miljø for at hverdagen skal gå opp. Vi mener Akershus bør ta ledelsen i Norge og verden i å tenke langsiktig, nytt og bærekraftig om transport, sier Kristoffer Robin Haug, Miljøpartiet De Grønnes (MDG) førstekandidat i Akershus.

Partiet hans går til valg på å gjøre det enklere for folk i Akershus å reise mest mulig utslippsfritt.

– Flere skal kunne reise mer klimavennlig om MDG får gjennomslag i valget til høsten. Vi vil jobbe for smartere løsninger og satse stort på tog og bedre kollektivtilbud i distriktene, sier Kristoffer Robin Haug.

FOTO: MDG

MDG vil utnytte veiene bedre og gi kollektivtransporten fortrinn og forkjørsrett. De vil gjøre månedskortet billigere, og jobbe for flere pendlerbusser til og fra lokalsamfunn som i dag mangler busstilbud.

– Vi har allerede fått gjennomslag for Reis-rabatten som gjør at også de som reiser innimellom kan få billigere billetter, billigere billetter for unge opp til 20 år, og forsøk med gratis kollektivtransport til flykninger som kommer til landet i stor nød.

Flere steder i fylket er bilen fortsatt nødvendig for mange.

– Derfor vil vi gjøre bilparken utslippsfri så fort som mulig. Vi vil blant annet ha utbygging av ladestasjoner langs fylkesveiene og tilrettelegge for smarte og sikre hjemmeladere for borettslag og boliger, forteller Kristoffer Robin Haug. ■

NATUR

«Det er ingen tvil om at MDG skal kjempe for gode muligheter for idrettsutøvere på alle nivå. Idrett betyr mye for mange.»

MED NATUREN SOM PREMISS

Idretten må spille på lag med naturen.

TEKST VIDAR DAGFINN MYHRE

Allsidig fysisk aktivitet gir helsegevinst for mennesker i alle aldre.

For barn er lek og fri utfoldelse en drivkraft som utvikler finmotorikken og evnen til mestring. Hvis de i tillegg kan leke i naturen, stimuleres alle sanser. I Nittedal er vi heldige å ha naturen lett tilgjengelig.

Idrett, gjerne en videreutvikling av lek satt inn i faste rammer, har ofte mål om å bli best mulig. Norge har lyktes med å få fram enere i verdenssammenheng, og mange av de store idrettsheltene har kommet og kommer fra Nittedal.

ET MANGFOLD AV TILBUD

Det er ingen tvil om at MDG skal kjempe for gode muligheter for idrettsutøvere på alle nivå. Idrett betyr mye for mange. Noen går kanskje hele dagen og gleder seg til kveldens treningsøkt og til å treffe sine treningskollegær.

Vi skal heller ikke glemme de som slutter med organisert idrett. Uorganisert fysisk aktivitet blir stadig viktigere for det brede lag av befolkningen fordi hverdagen innebærer mindre fysisk arbeid enn tidligere. Det bør ikke være noen motsetning mellom organisert idrett, fri lek og uorganisert fysisk aktivitet. I Nittedal har mange idrettslag og frivilligheten tatt dette på alvor ved å tilrettelegge for et mangfoldig tilbud til glede for oss innbyggere.

ULIK NATURPÅVIRKNING

Samtidig er det sånn at samfunnet stiller stadig større krav til prestasjoner og idrettsanlegg for å henge med i en karusell som spinner raskere og raskere. Det som var bra i går er avleggs i dag, og dagens krav kan bli avleggs i morgen.

Noen idrettsgrener har liten eller ingen påvirkning på klimaet og naturen, og noen er helt avhengig av en intakt natur. Andre krever eller ønsker seg forhold som medfører omfattende naturinngrep, som nedhugging av skog, drenering av våtmark, oppfylling av terreng, sprengningsarbeid, asfaltering av løypestraseer med tilføring av plastholdige materialer.

Kunstsno produseres med vann fra nærliggende vassdrag, noe som utfordrer dyrelivet. Slik kompenseres det for en stadig kortere vintersesong som har årsak i menneskeskapte klimaendringer.

Vi er klar over årsakene til endringene, men allikevel kjører vi på med enda mer av det som skaper disse problemene.

HELE ÅRET

En annen stor utfordring er områder dekket med kunstgress og gummigranulat, noe forskere i stadig sterkere ordelag har påpekt de negative konsekvensene av, med avrenning av mikroplast til natur, elver og vassdrag. Vi har satt oss selv i en

skvis ved først å gjøre oss avhengig av en løsning, for så å prøve å minske skadeomfanget. Problemerkene har oppstått etter at enkelte idretter som før var årstidsbestemt, nå er blitt helårsaktiviteter. På denne måten jobber vi imot naturgitte lover.

ALLES ANSVAR

Vi må alle ta innover oss konsekvensene av våre handlinger og la kunnskap, empati og respekt for naturen være med i avgjørelsene vi tar. Her har idretten og idrettslederne et like stort ansvar som hver og en av oss. La naturen være premisselevrandør, slik at sunn aktivitet kan utfoldes med god samvittighet.

MDG vil aktivt jobbe for og med en idrett som er til glede og inspirasjon for oss alle gjennom hele livet, hvor klima, miljø og natur er med på laget. ■

MDG Nittedal vil:

- Rulleskiløyper legges der det allerede er infrastruktur i og ved boligområder, sykkel og gangveier og liknende.
- Fase ut bruk av kunstgress med gummigranulat og støtte opp om miljøvennlige alternativer.
- Arrangere kunnskapsbaserte fora mellom idrett, kommune og ekspertise på natur, for å utvikle mer forståelse for konsekvensene av ønskede tiltak for idretten og finne de gode løsningene.
- Aktivt arbeide for uorganisert idrett og lek i alle aldre.
- Nærmiljøanlegg som kan brukes av alle.
- Strenge restriksjoner til produksjon av kunstsno.
- Samarbeid over kommunegrensene for mindre idrettsgrener.
- Ta vare på og oppgradere eksisterende anlegg framfor å bygge nye.
- Støyavdempende tiltak mot naboer til idretts- og næranlegg.
- Ha tilbud om rimelig eller gratis idretts- og fritidstilbud for barn og unge.
- Når vinterforholdene tillater det, vil vi ha gode skiløyper i marka og drift i Våringskollen.
- Bevare hestesenteret på Mo.
- Etablere tufteparker og lignende tilbud i nærheten av skolebygg og andre naturlige steder der folk oppholder seg.

DET ER NÅ DET

I den daglige politikken vinner altfor ofte andre hensyn enn bærekraftsmålene fram. Det har vi ikke tid til.

TEKST HARALD BUE

I 2016 vedtok FN en «Agenda 2030», med i alt 17 mål for en bærekraftig utvikling. Ett av de 17 målene lyder: «Stoppe klimaendringene: Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem». Dette er altså vedtatt i FN, og i ord synes det å være ganske bred enighet om målene. Men nå er halve tiden fra 2016 fram til 2030 gått, og hvordan ligger vi an?

I handling ser vi stadig at andre hensyn kommer foran. Regjerin-

gen velger blant annet å lyse ut nye blokker for oljeleting. Hensynet til eksisterende arbeidsplasser og oljeinntektene slik vi har vent oss til dem, trumfer bærekraftsmålene. MDG mener at politikere på alle nivå må legge til rette for at alternative løsninger blir etterspurt, slik det eksempelvis har skjedd med elbiler. Da blir det også økonomi i det.

GROBUNN FOR ØKOLOGIEN

Helt sør i Nittedal finner vi Bøler-eika, et 900 år gammelt eiketree. Vi er stolte av treet, som også finnes i Nittedals ordførerkjede. Treet er ett av noen få gamle eiker rundt i landet som er fredet. Et munnhell

«Vi trenger en fundamental endring i hvordan vi ser på og verdsetter naturen som tross alt er grunnmuren for vår eksistens.»

GJELDER!

STOLTHET: Den 900 år gamle Bøler-eika er et tre Nittedal kan smykke seg med. Så finnes den også i Nittedals ordførerkjede. Eika er hul inni og et ypperlig habitat for insekter og organismer som er essensielle i økosystemet. FOTO: KAI JENSEN

sier at et eiketre bruker 500 år på å vokse, og 500 år på å dø.

Store, gamle eiketrær blir naturlig hule, og disse hule trærne er habitat for et stort antall insekter og organismer som er essensielle i økosystemene. Hule eiker er derfor klassifisert som «utvalgt naturtype» etter naturmangfoldloven.

Men det er jo ikke nok å verne de eldste trærne; vi må også sørge for at trær får sjansen til å bli så gamle. Det gjelder alle skogtyper, der både gamle og døde trær spiller en viktig økologisk rolle. Men når tømmerprisene stiger, øker hogsten; arealer som er viktige i økosystemene blir hugget ned. MDG mener at arbeidet med vern av skogarealer må in-

tensiveres, og at skogeiere må kompenseres for dette.

Matjord er også truet av nedbygging. Arealer tas blant annet til veiutbygginger, fordi framkommeligheten anses å være for dårlig. I Nittedal er det press på riksvei 4 i rush-tidene. Men er de minuttene det dreier seg om viktige nok til å sette bærekraften på spill?

BORT FRA TUNGTRANSPORT

I den daglige politikken er det altfor ofte andre hensyn enn bærekraftsmålene som veier tyngst og vinner fram. MDG mener at tungtransport må over på bane, og det er her midler må settes inn. Persontransport må i større grad gjøres ved kollektivt, sykkel og gange.

EN TYDELIG BESKJED

FNs klimapanel kom med sin foreløpig siste rapport den 20. mars i år. I den forbindelse uttalte klimaforsker Bjørn Samset til NRK: «Vi må handle dette tiåret. Det vi gjør de neste syv årene, har konsekvenser de neste 1000 år.» Og generalsekretæren i WWF uttalte: «Det er ikke rom for flere unnskyldninger eller tid for flere utsettelser. Vi må fase ut fossil energi, kutte utslipp og restaurere natur, og vi må gjøre det nå.»

MDGs politikere er klare til å ta disse utfordringene, både internasjonalt og lokalt her i Nittedal. Gi dem din stemme! Det er nå det gjelder! ■

ENDRET NATURSYN OG BEDRE VERN

Vi trenger å bygge opp kompetanse på natur. Ikke minst fordi vi trenger å bry oss om den.

TEKST ANNELEEN KOOL

I desember 2022 ble en ny global avtale for bevaring av natur og mennesker signert i Montreal i Canada, på COP15 – FN's konferanse om biologisk mangfold. Denne avtalen har som mål å stanse og reversere tap av natur innen 2030, og oppnå «30 by 30»-mottoet ved å verne 30 prosent av verdens naturarealer innen denne tidsfristen.

EN MILEPÆL

196 land signerte, og avtalen markerer en stor milepæl for global naturpolitikk. Forhandlingene var intense og preget av uenighet, men likevel klarte verdens land å bli enige om flere gode tiltak for naturen. COP15 ble definert som det viktigste toppmøtet siden klimamøtet i Paris i 2015, og den nye naturavtalen tilsvarende Parisavtalens 1,5-gradersmål.

Nå må alle land, inkludert Norge, arbeide raskt for å sette i gang konkrete tiltak og oppnå målene som er satt for bevaring av verdens natur.

HOLDNINGER OG VERDIER

De viktigste velkjente truslene mot naturen i Norge og verden over er arealbruk til landbruk, motorveier, bygg og andre ting, klimaendringer, forurensning, fremmede arter og overhøsting. Men den største truselen er våre holdninger og verdier når det gjelder natur.

Det faktum at vi nesten alltid velger bort naturen når den kommer i veien for noen av våre andre planer og der verneområder blir etablert i områder hvor vi allikevel ikke hadde noen interesser.

Gang etter gang taper naturen når ennå et lite kompromiss fører til en ny skogsvei, monokulturer i stedet for mer naturvennlige landbruksmetoder, overambisjose fiskekvoter eller et raskt endrende klima.

ER MYE UTE

Vi trenger en fundamental endring i hvordan vi ser på og verdsetter naturen som tross alt er grunnmuren for vår eksistens. Det er der vi må begynne for å oppnå målene i naturavtalen, og det haster.

Heldigvis er naturglede helt sentralt for mange her i landet. Ifølge SSB sine undersøkelser er flertallet av oss nordmenn ute i naturen minst en gang i uka og ofte flere ganger. Vi er glade i våre fjelltopper, grønne daler, fjorder og slåttmarker, og våre sosiale medieprofiler fylles hver dag med flotte naturbilder. De fleste av oss er også klar over at tid i naturen bidrar positivt til både vår mentale og vår fysiske helse. Men selv om naturen spiller en viktig rolle i livet vårt, så husker de færreste av oss hvilke andre arter de har sett mens de er ute. Turrapportene er som regel begrenset til hvor mange mil vi avla, på hvor lang tid og hvor høy toppen som vi kom oss opp på var.

EN GOD RELASJON

«Kjært barn har mange navn» er et uttrykk som også impliserer det motsatte, nemlig at det er vanskelig å bry seg om noe som ikke har et navn eller noe du ikke vet navnet på. Det gjelder når vi møter nye mennesker, men det gjelder også når vi skal legge merke til andre arter. Å bygge opp en god relasjon med naturen rundt oss krever at vi kan snakke om artene, vi ser der og at vi kan bygge opp kunnskap og bli bedre kjent med dem.

Pandemien har hatt en positiv effekt på vår felles interesse i nært naturen, men mer og bedre utdanning om hva vi kan finne der, hvordan vi kan kjenne igjen forskjellige arter, hvordan de henger sammen, hva de kan brukes til, hvordan de smaker, hvordan de oppfører seg, når de trives og helt enkelt «hvem de er» må til for å endre vårt natursyn fra det store grønne der ute til en verden der vi ser på oss selv som en art blant mange andre vi kjenner.

BEDRE KOMPETANSE

Målet vårt bør være at alle som er ferdig med 7. klasse i grunnskolen kan minst 200 forskjellige plante-, sopp- og dyrearter. Det er mange fler enn det som er med i læreplanene nå, men det er lite sammenlignet med barn i de fleste urfolk.

Samtidig må også naturkompetansen bygges opp på alle andre nivåer, fra barnehager til Ph.d.-utdanninger. Vi trenger denne kompetansen for å kunne gjøre kloke valg om naturvern, for å ha artskompetanse på plass i alle kommuner og fylkeskommuner, for å kunne kartlegge naturen her i Norge, og for å oppdage det i tide når viktige naturområder blir truet av kortsiktige interesser. Men mest av alt trenger vi den for å bry oss. ■